

I

(Meddelanden)

RÅDET

Rådets slutsatser om gemensamma värderingar och principer i Europeiska unionens hälso- och sjukvårdssystem

(2006/C 146/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

1. NOTERAR att Europeiska kommissionen i sitt ändrade förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tjänster på den inre marknaden har beslutat att ta bort hälso- och sjukvården från direktivets tillämpningsområde, och införa ändringar som föreslagits av Europaparlamentet.
2. NOTERAR att Europeiska kommissionen har meddelat att den kommer att utarbeta en gemenskapsram för säker, högkvalitativ och effektiv hälsovård, genom att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna och ge klara besked och visshet i fråga om hur gemenskapsrätten skall tillämpas när det gäller hälso- och sjukvård.
3. ERKÄNNER att aktuella domar i Europadomstolen lyft fram behovet av klara besked om sambandet mellan bestämmelserna i EG-fördraget, särskilt med avseende på fri rörlighet för tjänster och den hälso- och sjukvård som åtnjuts genom de nationella hälso- och sjukvårdssystemen.
4. ANSER att hälso- och sjukvårdssystemen är en central del av Europas höga sociala skyddsnivå och att de i hög grad bidrar till social sammanhållning och social rättvisa.
5. ERINRAR om de övergripande värderingarna om allmängiltighet, tillgång till vård av god kvalitet, rättvisa och solidaritet.
6. BIFALLER det bifogade uttalandet om gemensamma värderingar och principer som ligger till grund för hälso- och sjukvårdssystemen i Europeiska unionens medlemsstater (bilaga).
7. UPPMANAR Europeiska kommissionen att se till att de gemensamma värderingar och principer som genomsyrar uttalandet respekteras vid utarbetandet av förslag som rör hälso- och sjukvården.
8. UPPMANAR Europeiska unionens institutioner att se till att gemensamma värderingar och principer respekteras i det arbete de utför.

BILAGA

Uttalande om gemensamma värderingar och principer

Detta är ett uttalande från 25 hälso- och sjukvårdsministrar i Europeiska unionen om de gemensamma värderingar och principer som ligger till grund för Europas hälso- och sjukvårdssystem. Vi tror att ett sådant uttalande är viktigt för att våra medborgare skall få klara besked, och kommer lägligt, eftersom det nyligen varit en omröstning i parlamentet och att kommissionen har kommit med ett reviderat förslag som undantar hälso- och sjukvården från det föreslagna direktivet om tjänster på den inre marknaden. Det är vår starka övertygelse att utvecklingen på detta område bör vara ett resultat av politisk enighet och inte enbart av rättsfall.

Vi anser också att det kommer att bli viktigt att bevara de gemensamma värderingar och principer som presenteras nedan när det gäller tillämpningen av konkurrensregler i de system som skall genomföra dem.

Detta uttalande bygger på diskussioner som har ägt rum i rådet och med kommissionen som en del av den öppna samordningsmetoden och diskussionerna på hög nivå om patienters rörlighet och utvecklingen av hälsovården i Europeiska unionen. Det beaktar också de rättsliga instrumenten på europeisk och internationell nivå som påverkar hälso- och sjukvårdsområdet.

Detta uttalande framhäver de gemensamma värderingar och principer som delas över hela Europeiska unionen om hur hälso- och sjukvårdssystemen uppfyller befolkningens och patienternas behov. Det förklarar också hur dessa värderingar och principer genomförs i praktiken i hälso- och sjukvårdssystemen i EU som varierar betydligt mellan medlemsstaterna och kommer att fortsätta att göra det. I synnerhet måste beslut om hur mycket hälsovård som medborgarna har rätt till och de mekanismer som används för att finansiera och utföra denna hälsovård, som t.ex. i vilken utsträckning det är lämpligt att lita till marknadsmekanismerna och konkurrenstrycket för att sköta hälso- och sjukvårdssystemen, fattas i ett nationellt sammanhang.

Gemensamma värderingar och principer

Europeiska unionens hälso- och sjukvårdssystem är en central del av Europas höga sociala skyddsnivå och de bidrar till social sammanhållning och social rättvisa samt hållbar utveckling.

De övergripande **värderingarna** om *allmängiltighet, tillgång till vård av god kvalitet, rättvisa och solidaritet* har ett brett stöd i arbetet i de olika EU-institutionerna. Tillsammans utgör de en samling värderingar som delas över hela Europa. Allmängiltighet innebär att ingen utestängs från tillgång till hälso- och sjukvård. Solidaritet hör nära samman med hur våra nationella hälso- och sjukvårdssystem är ekonomiskt ordnade och behovet av att alla skall ha tillgång till dem. Rättvisa avser lika tillgång enligt behov oberoende av etnisk tillhörighet, kön, ålder, social status eller betalningsförmåga. EU:s hälso- och sjukvårdssystem syftar också till att minska klyftorna när det gäller den bristande jämlikheten i fråga om hälsan, som är en angelägenhet för EU:s medlemsstater. Nära sammanlänkat med detta arbete i medlemsstaternas system är arbetet för att förebygga ohälsa och sjukdomar genom att bland annat främja en hälsosam livsstil.

Syftet med EU:s alla hälso- och sjukvårdssystem är att de skall vara patientinriktade och uppfylla individuella behov.

Men olika medlemsstater omvandlar dessa värderingar till praktisk handling på olika sätt: Det gäller t.ex. frågan om den enskilda individen bör betala en patientavgift för sin hälso- och sjukvård eller om det finns ett allmänt bidrag och om detta skall betalas genom en tilläggsförsäkring. Medlemsstaterna har infört olika bestämmelser för att säkerställa rättvisa: En del har valt att uttrycka detta som rättigheter för patienterna, andra som skyldigheter för vårdgivare inom hälso- och sjukvården. Tillämpningen utförs också olika – i vissa medlemsstater är det genom domstolar, i andra genom styrelser, ombudsmän etc.

Det är ett väsentligt drag i alla våra system att vi syftar till att göra dem ekonomiskt hållbara på så sätt att dessa värderingar bevaras i framtiden.

Det är en integrerad del av medlemsstaternas strategi att anta en metod som mer och mer inriktas mot förebyggande åtgärder för att minska den ekonomiska bördan på de nationella hälso- och sjukvårdssystemen, eftersom detta väsentligt bidrar till att minska hälso- och sjukvårdskostnaderna och därför leder till ekonomisk stabilitet genom att sjukdomar undviks och därmed sammanhängande kostnader.

Under dessa övergripande värderingar, finns det också ett antal **verksamma principer** i hela Europeiska unionen, i den mening att EU-medborgarna förväntar sig att dessa skall fungera och ha stödstrukturer i hela EU. Bland dessa märks:

— *Kvalitet:*

Alla EU:s hälso- och sjukvårdssystem strävar efter att erbjuda vård av god kvalitet. Detta uppnås särskilt genom skyldigheten till kontinuerlig utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal som grundas på klart definierade nationella normer och som säkrar att personalen har tillgång till råd om hur de bäst skall tillämpa kvalitet, stimulera innovation och sprida goda erfarenheter, utveckla system för att säkerställa god klinisk styrning och övervaka kvaliteten i hälso- och sjukvårdssystemet. Mycket viktig är också principen om säkerhet.

— *Säkerhet:*

Patienterna kan förvänta sig att alla EU:s hälso- och sjukvårdssystem är säkra för patienten och att riskfaktorerna övervakas, att hälso- och sjukvårdspersonalen får lämplig utbildning och att det finns skydd mot missledande annonsering om hälsoprodukter och behandlingar.

— *Vård som vilar på vetenskaplig grund och etik:*

Demografiska utmaningar och ny medicinsk teknik kan ge upphov till svåra frågor (om etik och kostnad), som alla EU:s medlemsstater måste kunna besvara. Att säkerställa att vårdsystemen vilar på vetenskaplig grund är väsentligt, både för att ge behandling av hög kvalitet, och att säkerställa hållbarhet på lång sikt. Alla system måste klara av utmaningen att prioritera hälsovården så att jämvikt uppnås mellan varje individuell patients behov och de ekonomiska resurser som är tillgängliga för hela befolkningen.

— *Patientdeltagande:*

Alla EU:s hälso- och sjukvårdssystem bör vara patientinriktade. Detta innebär att patienterna deltar i behandlingen, att det skall råda öppenhet, och att patienterna om möjligt skall erbjudas alternativ, t.ex. val mellan olika vårdgivare. Syftet med varje system är att det skall erbjuda enskilda personer information om deras hälsostatus, rätt till full information om den behandling som erbjuds och att patienterna skall ge sitt medgivande till en sådan behandling. Alla system bör kontrolleras offentligt och vara styrda enligt principerna om god förvaltning och öppenhet.

— *Prövning:*

Patienterna bör ha rätt till prövning om misstag skulle begås. I detta ingår att ha ett öppet och rättvist överklagandeförfarande, och tydlig information om ansvar och särskilda former av prövning som beslutas av hälso- och sjukvårdssystemet i fråga (t.ex. kompensation).

— *Integritet och konfidentialitet:*

EU:s medborgares rätt till konfidentialitet i fråga om personuppgifter är erkänd i EU och i den nationella lagstiftningen.

Vi sjuk- och hälsovårdsministrar noterar ett ökande intresse för marknadsmekanismernas roll (inklusive konkurrenstrycket) med avseende på styrningen av hälso- och sjukvårdssystemen. På detta område pågår en bred politisk utveckling inom hälso- och sjukvårdssystemen i Europeiska unionen som syftar till att uppmuntra mångsidighet och valfrihet och effektivaste användning av resurserna. Vi kan lära från varandras politiska utveckling på detta område, men varje medlemsstat måste själv besluta om hur detta skall genomföras i deras egna stater med insatser som är anpassade till respektive hälso- och sjukvårdssystem.

Det är inte lämpligt att standardisera hälso- och sjukvårdssystemen på EU-nivå, men det ligger ett oerhört stort värde i att arbeta på europeisk nivå med vårdfrågor. Medlemsstaterna åtar sig att arbeta tillsammans för att dela erfarenheter och information om tillvägagångssätt och goda erfarenheter, till exempel genom kommissionens högnivågrupp för hälso- och sjukvård eller genom den pågående öppna samordningsmetoden för långsiktig hälso- och sjukvård för att uppnå det gemensamma målet att främja en effektivare och mer tillgänglig hälso- och sjukvård av hög kvalitet i Europa. Vi anser att det är särskilt värdefullt att alla initiativ om hälso- och sjukvård för Europas medborgare är tydliga i fråga om deras rättigheter vid flyttning från en medlemsstat i EU till en annan och att dessa värderingar och principer samlas inom en rättslig ram för att rättssäkerhet skall uppnås.

Sammanfattningsvis är vårt hälso- och sjukvårdssystem en grundläggande del av Europas sociala infrastruktur. Vi underskattar inte de utmaningar som ligger framför oss när det gäller att sammanjämka individuella behov med tillgängliga finanser när Europas befolkning åldras, när förväntningarna ökas och den medicinska utvecklingen går framåt. I diskussionen om framtida strategier bör vår gemensamma angelägenhet vara att skydda de värderingar och principer som ligger till grund för EU:s hela hälso- och sjukvårdssystem. Som hälso- och sjukvårdsministrar i Europeiska unionens 25 medlemsstater, uppmanar vi de europeiska institutionerna att säkerställa att de i sitt pågående arbete skyddar dessa värderingar och undersöker hur Europeiska unionen påverkar hälso- och sjukvårdssystemen samt integreringen av hälsoaspekterna i all politik.